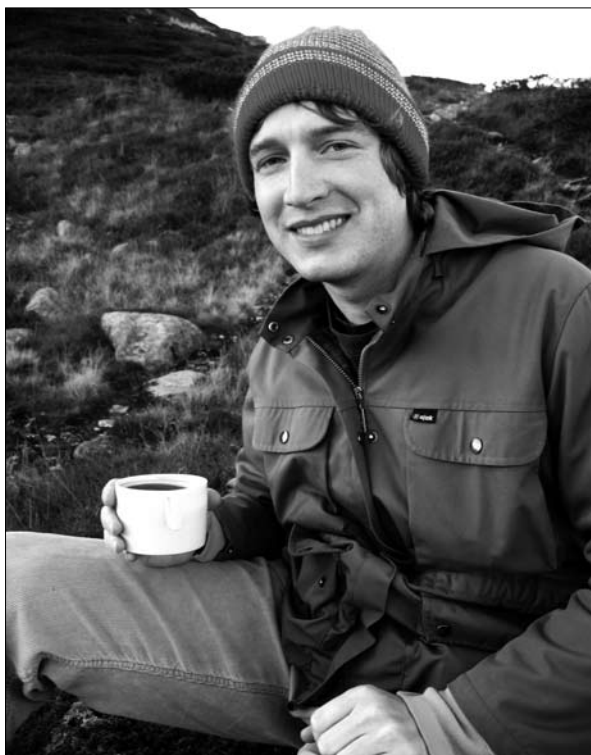

THE TELEOLOGY OF DASEIN: ON THE
LOCATION OF THE ETHICAL IN HEIDEGGER
AND ARISTOTLE (AVLAGT VED NTNU)

av Pål Rykkja Gilbert

Hva handler masteroppgaven din om?

Oppgaven min tar utgangspunkt i en modernitetsproblematikk rundt et antatt relativitetsproblem tilknyttet den praktiske fornuft, og søker den praktiske rasjonalitetens genese med utspring i en aristotelisk lesning av Heidegger som leder ut i en heideggeriansk lesning av Aristoteles' etikk. Heidegger analyserte Aristoteles' begrep om *phronēsis* (praktisk klokskap) i forelesninger han ga på 1920-tallet, og analysen viser klare likhetstrekk med analysen han gjør av sitt eget egentlighetsbegrep i *Væren* og *tid*. Vi har dermed et utgangspunkt for å lese «egentlighet» som en etisk bestemmelse. Problemet er at *phronēsis*, en intellektuell dygd, står i et avhengighetsforhold til karakterdygdene – de såkalte etiske dygdene – mens Heidegger gjerne beskyldes for å tone ned betydningen av disse. Jeg tok på meg oppgaven å forstå forholdet mellom *phronēsis* og karakterdygdene, for så å lete etter konturene av en slik helhetlig etikk i Heideggers hovedverk. Jeg mener å ha funnet at den heideggerianske tolkningen av dette forholdet gir en mer fruktbar forståelse av det etiske enn det både Heideggers kritikere og tradisjonelle fortolkere av Aristoteles gjør.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven?

Jeg stiller en utegning av Heideggers begreper om *Daseins* (den menneskelige væremåte) helhetsværen og endelighet som en motvekt til en tolkning av menneskelivets enhetlige form som et narrativ, slik man treffer det i ny-aristotelikere som Alasdair MacIntyre. Dette spiller en vesentlig rolle for hvordan man forstår *eudaimonia* (lykke) og dens betydning i utøvelsen av praktisk fornuft. For å si det altfor kort, argumenterer jeg for at *eudaimonia* best forstås som konkretisert i det begjærsobjekt Aristoteles kaller «det edle», uttrykt i en type begjær som bunner ut i en normativ sensitivitet overfor den konkrete situasjon – slik at gyldigheten til det etiske har sin primære kilde i nuet, framfor i fortidig bagasje og forestillinger om framtida. Moralske prinsippers gyldighet og personlig moralsk ansvar kan dermed forsvares på en måte som ikke er åpen for verken narrativ livsfilosofi eller universalistisk moralfilosofi.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

For å bli oppbrakte over at jeg drister meg til å anvende det heideggerianske «væren-mot-døden» i en tolkning av Aristoteles' etikk og indignerte over at jeg påstår å finne noe etisk i Heideggers ontologiske prosjekt, for deretter å stille meg til veggs og sette i gang en god diskusjon. Ellers kan det jo tenkes at det finnes en og annen interessant lesning der. Heideggers befatning med Aristoteles' etikk har blitt møtt med mye skepsis, og fortolkere konkluderer stort sett med en rimelig avmålt dom over det etiske utbyttet. Jeg har forsøkt å sette en nærlesning av sentrale deler av Aristoteles' *Nikomakiske etikk* mot en nærlesning av *Væren* og *tid*, istedenfor å avfeie hele prosjektet på bakgrunn av at Heidegger ikke virker så interessert i karakterdygdene. Mange i filosofimiljøet i Oslo har sikkert også godt av et innblikk i hvordan Aristoteles kan se ut gjennom øynene til en som har drevet mest med en kontinentalfilosof som Heidegger.

Hva er dine planer for fremtiden?

I den umiddelbare framtid vil jeg fortsette studiene i filosofi og gresk, og så har jeg jo et håp om at *Væren* kan begunstige meg med et stipend innen livets gang begynner å kreve en mer luksuriøs økonomisk tilværelse enn den jeg nå befinner meg i. Hvis det skulle slå feil kommer jeg til å ta ting som det kommer.